

NUORTEN HYVINVOINTI KOULUSSA

KESKI-SUOMEN NUORTEN TERVEISET PÄÄTTÄJILLE

Keski-Suomessa toteutettiin ainutlaatuinen kokonaisuus, jossa nuoria haluttiin aktivoida ja kuulla mahdollisimman laajasti. Keskusteluteemana oli Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen koulussa.

Aiheesta keskusteltiin ensin yläkouluilla, 2. asteen oppilaitoksissa ja nuorisovaltuustoissa kevään aikana. Keskusteluissa oli mukana kouluilla vajaat 2000 nuorta. Koulujen ja kuntien edustajat toivat terveiset alueellisiin nuorisoforumeihin, joita järjestettiin ajalla 11.4.-2.5. eri puolilla Keski-Suomea: Äänekoskella, Toivakassa, Kannonkoskella, Petäjävedellä ja Jyväskylässä. Niihin osallistui 95 nuorta sekä 45 päättäjää ja aikuistukijaa 20 Keski-Suomen kunnasta. Tähän on koottu keskeisimmät nuorten terveiset päättäjille.

KESKI-SUOMEN KOULULAISTEN NÄKEMYKSET LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN TUKEMISESTA KOULUISSA

HYVINVOINNIN MÄÄRITTELY

Nuorten tehtäväksi annettiin määritellä, miten he ymmärtävät hyvinvoinnin.

1. Tyypillisimmin se määriteltiin **fyysiseksi ja psyykkiseksi terveydeksi**, myös sosiaalinen terveys mainittiin. Näitä kuvaavina sanoina käytettiin myös perustarpeet ja hygienia, hyvät ja terveelliset elämäntavat sekä elämän perusedellytykset kunnossa.

2. Vastauksissa korostui **hyvä olo**: ”hyvä olla kotona ja koulussa, onnellisuus ja tyytyväinen itseensä; voi olla oma itsensä ja hyväksytään, on mukava opiskella, ei kiusaamista eikä masentuneisuutta”.

3. Ihmissuhteet koettiin tärkeänä niin koulussa kuin kotona, ja se, että on kavereita.

Hyvinvointina nähtiin myös hyvä ruoka, henkinen ja fyysinen turva - turvallisuuden tunne ja turvallinen elinympäristö, harrastukset ja liikunta, koulutus, myönteinen asenne ja se, että pystyy vaikuttamaan omiin asioihinsa. Lisäksi mainittiin ulkopuolinen apu ja sote-mahdollisuudet.

KESKUSTELUJEN TULOKSET

Varsinaisena tehtävänä oli pohtia, miten koulu voisi paremmin tukea lasten ja nuorten hyvinvointia sekä miten muuten lasten ja nuorten hyvinvointia voitaisiin tukea koulussa? Vastauksissa löytyy puhtaasti koulun sisäisiä asioita, koulun tukipalveluihin liittyviä asioita sekä yhteistyötoiveita eri suuntiin.

Kaikilla alueille nousi selkeästi esiin yhteisiä asioita, Kärjessä oli kouluruuan monipuolistaminen, liikunnan ja muiden aktiviteettien lisääminen sekä hyvän koulun ilmapiirin luominen ja kiusaamisen ehkäisy. Myös puhtaat ja viihtyisät tilat koettiin erittäin tärkeäksi. Laajasti kaikilla alueilla kaivattiin myös parempaa vuorovaikutusta opettajien ja oppilaiden välillä, mm. oppilaiden mielipiteen kuuntelua, sekä opetukseen ja arviointiin liittyvää kehittämistä. Tärkeiksi koettiin myös vuorovaikutus kodin ja koulun välillä ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Sote-palvelut nousivat esiin tyypillisimmin toiveella, että niitä olisi helpommin tai useammin saatavilla.

- **Kouluruokaan** liittyvät asiat nousivat kaikilla alueilla kolmen kärkeen. Toivottiin monipuolisempaa ja laadukkaampaa ruokaa sekä (mieluiten ilmaisia) välipaloja. Esitettiin myös toive lähiruusta.

- **Liikunnan ja aktiviteettien lisääminen** nousi kaikilla alueilla erittäin laajasti ja monipuolisesti esiin. Liikuntaa toivottiin niin välitunteihin, oppitunteihin (esim. jumppapallot, taukoliikunta) kuin vapaa-ajallekin. Toivottiin myös lisää tapahtumia, tempauksia ja retkiä sekä monipuolista välituntitoimintaa ja kerho- ym. harrastustoimintaa vapaa-ajalle.

- **Hyvän ilmapiirin luominen** oli kaikkien mielestä tärkeää. Erityisesti korostui kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen vahvemmin. Jokaiselle oppilaalle tulee taata turvantunne. Toivottiin myös vähemmän stressiä, oppilaiden välistä kilpailua ja painostusta. Todettiin, että jokainen voi olla hengen rakentajana: ajatellaan positiivisesti ja kannustetaan muita, eikä valiteta turhasta.

- **Fyysinen ympäristö** luo perusedellytykset opiskelulle. Kaivattiin puhtaita, viihtyisiä ja ergonomisia tiloja. Parempi sisäilma tuli laajasti esiin. Paitsi luokkien, myös pihan ja välituntitoiminnan kannalta tiloihin on syytä kiinnittää huomiota niin viihtyvyyden, toiminnallisuuden kuin turvallisuudenkin näkökulmasta.

- Kaikki alueet toivat esiin myös **vuorovaikutuksen** merkityksen. Opettajien ja oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen toivottiin eniten parannusta:

”opettajat arvostaisivat oppilaita, kaikkien kohtelemisen tasa-arvoisesti, matala kynnyks lähestyä opettajia ja henkilökuntaa, turvallinen ja tasa-arvoinen suhde oppilaan ja opettajan välillä, avoimet keskustelut sekä rennot, mukavat opettajat”.

Myös muuhun keskinäisen vuorovaikutuksen kehittämiseen toivottiin tukea, mm. enemmän ryhmäytymistä, luokkien välistä toimintaa, tukihenkilöitä oppilaille, opetusta sosiaalisuuteen sekä oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaa. Lisäksi toivottiin yhteistyötä koulun ja kodin välille (ja että vanhemmat tukisivat enemmän lapsia koulunkäynnissä), yhteistyötä yhdistysten ja nuorisotoimen kanssa sekä koulujen välistä toimintaa.

- Oppilaat toivoivat myös enemmän **oppilaiden osallisuutta päätösten teossa**, oppilaiden mielipiteiden kuuntelua ja niistä keskustelua ja paremmin huomioon ottamista. Myös yksilöiden huomiointia ja omien valintojen tukemista toivottiin.

- **Opetusmenetelmiin** peräänkuulutettiin monipuolisuutta ja käytännönläheisyyttä: erilaisia opiskelutapoja ja -metodeja, toiminnallisuutta, oppimisympäristön vaihtelua (esim. ulkona), teemapäiviä, vierailijoita, vaihtelua oppitunteihin ja päivien pituuksiin. Koulutyön kuormittavuutta tulisi seurata ja varmistaa pätevämmät sijaiset. Arviointia tulisi kehittää. Esitettiin mm. toive, että taideaineissa olisi sanallinen arviointi (ei numeroa).

- **Sotepalveluista** toivottiin ennen kaikkea kouluterveydenhoitajaa useammin paikalle. Myös koulupsykologin ja -kuraattorin/ henkisen tuentarve nousi esiin, mm. keskustelumahdollisuus henkilökohtaisista asioista. Mielenveyspalveluille toivottiin parempaa tunnettavuutta.

KOULUILLE 7+

Kokonaistilannetta nuoret arvioivat antamalla arvosana kouluasteikolla 4-10, miten heidän mielestään koulu tukee nuorten hyvinvointia. Koko Keski-Suomen keskiarvoksi tuli 7+. Arvosanat vaihtelivat välillä 5,9-8. Arvosanat ovat täysin koulukohtaisia eikä niistä löydy mitään yhteyttä koulun kokoon eikä sijaintiin (kaupunki/maaseutu tai seutukunta).

VUOROPUHELU LUO HYVINVOINTIA

Alueellisissa foorumeissa yhtenä osiona oli nuorten ja päättäjien välinen keskustelu pienissä ryhmissä. Tyypillisimpinä kommentteina päättäjiltä tilaisuuksista olivat, että ovatpa nuoret fiksuja ja asiallisia. He osasivat muotoilla ja perustella viestinsä hyvin ja käydä erittäin rakentavaa keskustelua aikuisten kanssa. Kaikki osapuolet olivat tyytyväisiä käytyihin keskusteluihin.

Tällä kyselyllä ja keskustelufoorumeilla saatiin yleiskuva tilanteesta Keski-Suomessa. Joillakin kouluilla tuloksia käytettiin jo nyt hyväksi oman toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. **Nuorten ja aikuisten välisen keskustelun lisääminen** ja niihin reagointi onkin yksi parhaimmista tavoista lisätä nuorten hyvinvointia niin koulussa kuin muuallakin. Tärkeää on kuulla erilaisia nuoria ja kannustaa käymään rakentavaa keskustelua. **Aito vuoropuhelu** toinen toista kunnioittaen koulun aikuisten, päättäjien ja nuorten kesken auttaa kehittämään paitsi nuorten, myös aikuisten hyvinvointia.

Tulokset kootaan laajemmin ja tarkemmin julkaisuun, joka toimitetaan Sipilän hallituksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman ohjausryhmän käyttöön. Elokuussa julkaistava raportti tulee ladattavaksi nettisivulta www.nuortenkeskisuomi.fi.

NUORTEN ÄÄNI KESKI-SUOMESSA – NÄKS-RYHMÄ

NÄKS on Keski-Suomen maakunnallinen nuorten vaikuttajaryhmä. Sen tehtävänä on tuoda nuorten asioita ja mielipiteitä päättäjien kuultavaksi ja opettaa ja innostaa nuoria vaikuttamaan. Ryhmän jäsenet valitaan syksyisin järjestettävässä Keski-Suomen nuorten vaikuttamistapahtumassa, Nuorisofoorumissa. Ryhmään osallistuvat nuoret edustavat toiminnassa myös kuntaansa – jokaiselle Keski-Suomen kunnalle on varattu ryhmään kaksi paikkaa. NÄKS on mm. tavannut kansanedustajia, kunnanjohtajia ja sivistysjohtajia, ottanut kantaa mm. sote-uudistukseen, nuorisolakiin ja maakuntastrategiaan sekä kiertänyt maakunnassa tapaamassa muita nuoria. Ryhmän taustatukena toimii Nuorten Keski-Suomi ry ja Keski-Suomen liitto.

NUORTEN KESKI-SUOMI RY – NUORTEN KYVYT ESIIN!

Nuksu - Nuorten Keski-Suomi ry on palvelujärjestö, jonka kohderyhmänä ovat 11-24 -vuotiaat nuoret ja nuorten elämään vaikuttavat aikuiset ja tahot. Nuksun ydin on viedä eteenpäin toimintatapaa, jossa Nuori tekee ja oivaltaa itse – aikuinen mahdollistaa ja tukee. Nuksun tunnetuin toiminto on ToukoFest, jonka nuoret järjestävät muille nuorille nyt jo 21. kertaa. Nuksu koordinoi Jyväskylän LastenParlametti-toimintaa ja NÄKS -ryhmän toimintaa. Se järjestää myös mm. koulutuksia ja kohtaamisia niin nuorille kuin aikuisillekin, esimerkiksi oppilaskunnille, oppilasvastaaville ja nuorisovaltuustoille, sekä edistää nuorten työllisyyttä osallistavalla kokeilukulttuurilla.

Nuorten mielipiteet koottiin yhteen alueellisissa nuorisofoorumeissa osana Nuorten Keski-Suomen Mitä kuuluu? -hanketta, jonka rahoittajana on ollut Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto.

Tämän lisäksi hankkeen myötä on mm. laadittu lasten ja nuorten huoneentaulut päättäjille, ohjaajille ja muille lapsille ja nuorille. Ne on ladattavissa www.nuortenkeskisuomi.fi.

Aluehallintovirasto

nuortenkeskisuomi.fi

